

**Η ΦΤΩΧΕΙΑ ΚΑΙ Η ΑΠΛΗΣΤΙΑ
ΕΙΝΑΙ ΚΑΚΟΙ ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ ΤΗΣ ΕΞΟΥΣΙΑΣ**

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ-ΑΣΚΗΣΕΩΝ**1. Ερωτήσεις-ασκήσεις ανοικτού τύπου**

1. *magna dissensio*: Να κλιθούν μαζί και στους δύο αριθμούς, αλλά με το επίθετο στο συγκριτικό βαθμό.
2. *toto senatu, ulla malevolentia*: Να κλιθούν μαζί στον ενικό αριθμό.
3. Να μεταφέρετε τα αντωνυμικά επίθετα του κειμένου στην αντίστοιχη πτώση του άλλου αριθμού και στα τρία γένη.
4. Ποια η σημασιολογική διαφορά μεταξύ των αντωνυμικών επιθέτων *alius* και *alter*.
5. Να κλίνετε μαζί και στους δύο αριθμούς: *aliud scelus, altera manus, ego solus, nullus furor, tota urbs*.
6. Στα παρακάτω σύνολα λέξεων να εντοπίσετε τις παρείσακτες:
 - α) *facilius, totius, gravius, antiquius*.
 - β) *alteri, miseri, uni, toti*.
 - γ) *fluvius, nullius, solius, illius*.
 - δ) *ipsi, toti, ulli, patri*.
 - ε) *imperio, altero, toto, uno*.
7. Να αναγνωρίσετε γραμματικώς τις αντωνυμίες του κειμένου.
8. *magna, malam*: Να σχηματίσετε τα επιρρήματα των επιθέτων που σας δίνονται και στους τρεις βαθμούς.
9. *graviter*: Να κλίνετε το ουδέτερο γένος του επιθέτου από το οποίο προέρχεται το επίρρημα που σας δίνεται, στο θετικό και συγκριτικό βαθμό και στους δύο αριθμούς.
10. *patres conscriptos*: Να κλίνετε το ουσιαστικό μαζί με τη μετοχή που το συνοδεύει και στους δύο αριθμούς.

11. *inquit*: Να καταγράψετε τους τύπους στους οποίους είναι εύχρηστο το ρήμα.²⁶⁴
12. *mitteretur, obtinuit*: Να κλίνετε την προστακτική ενεστώτα και μέλλοντα των ρημάτων στη φωνή που σας δίνονται.
13. *mitti, conscriptos*: Να γράψετε τους υπόλοιπους ονοματικούς τύπους στη φωνή που βρίσκονται.
14. *contenderent*: Να σχηματίσετε το γ' ενικό πρόσωπο της οριστικής όλων των χρόνων της ενεργητικής περιφραστικής συζυγίας του ρήματος.
15. *iudicabat*: Να κλίνετε την υποτακτική του παρακειμένου της παθητικής περιφραστικής συζυγίας του ρήματος.
16. Να συνδέσετε τις παρακάτω προτάσεις σύμφωνα με το παράδειγμα:
- Abiit; numquam rediit. ⇒ Abiit neque umquam rediit.*
- α) *Fortis est; nullum periculum timet.*
- β) *Semper iustitiam colam; numquam iniuriam faciam.*
- γ) *Amici mei domum venerunt; neminem vidi.*
- δ) *Nihil cupit; nulli rei studet.*
- ε) *Milites nostri fortissimi fuerunt; nullum eos periculum movit.*
- στ) *Hic honestus est; nemini nocet.*
- ζ) *Semper habitavi in Graecia; numquam Romam ivi.*
- η) *Diu expectavi; nemo venit.*
- θ) *Iste magnas divitias habet; nemini utiles sunt.*
- ι) *Tres dies Athenis mansit; nihil fecit.*
17. Να αναγνωρίσετε τις δευτερεύουσες προτάσεις του κειμένου (είδος, εισαγωγή, εκφορά, εξάρτηση, ακολουθία χρόνων, όπου είναι απαραίτητο).
18. *Cum Servius Sulpicius Galba et Aurelius Cotta consules in senatu contenderent...*: Να μετατρέψετε τη δευτερεύουσα χρονική πρόταση σε μετοχική.²⁶⁵
19. *...uter adversus Viriathum in Hispaniam mitteretur...*: Να μετατρέψετε την πλάγια ερωτηματική πρόταση σε ευθεία.²⁶⁶
20. *qua sententia... dicta*: Να αναλύσετε τη μετοχή σε δευτερεύουσα πρόταση.²⁶⁷

²⁶⁴ Βλ. Αχ. Τζαφτζάνου, *Λατινική γραμματική*, ΟΕΔΒ, § 98 (β).

²⁶⁵ *Servio Sulpicio Galba et Aurelio Cotta consulibus in senatu contententibus...*

21. *ut neuter in provinciam mitteretur*: Να δοθεί η πρόταση στον ευθύ λόγο.²⁶⁸
22. *quia alter nihil habet*: Να μετατρεπεί η δευτερεύουσα αιτιολογική πρόταση σε μετοχική.²⁶⁹
23. *Neutrum mihi mitti placet, quia alter nihil habet, alteri nihil est satis*: Να μετατρέψετε τον ευθύ λόγο σε πλάγιο χρησιμοποιώντας ως εξάρτηση την πρόταση “*Scipio in senatu dixit*”.²⁷⁰
24. Να μεταφραστεί στα Λατινικά με όλους τους δυνατούς τρόπους η πρόταση: *Κανέναν ύπατο δεν έστειλαν στην Ισπανία για να κάνει πόλεμο εναντίον του Βιριάθου*.²⁷¹
25. Να μετατραπεί ο ευθύς λόγος σε πλάγιο (η πρόταση εξάρτησης βρίσκεται στην παρένθεση):
- α) *Inopia et avaritia malae imperii magistræ sunt*. (Scipio censebat)
 - β) *Neuter consulum missus est*. (Scipio effecit)
 - γ) *Inopia et avaritia malae imperii magistræ sunt*. (Scipio non dubitabat)
 - δ) *Neuter consulum missus est*. (Accidit πρκ.)
 - ε) *Neuter consulum missus est*. (Per Scipionem stetit)
 - στ) *Consules pecunia in Hispania corrumpuntur*. (Scipio timuit)
 - ζ) *Patres sententiam dicebant*. (Scipio patres impedivit)
 - η) *Neuter in provinciam mittatur!* (Scipio patres monuit)
 - θ) *Neutrum mihi mitti placet, quia alter nihil habet, alteri nihil est satis*. (Scipio consulibus respondet)

²⁶⁶ Uter adversus Viriathum in Hispaniam mittatur?

²⁶⁷ Cum Scipio (quam) eam sententiam graviter et sine ulla malevolentia dixisset,...

²⁶⁸ “Neuter in provinciam mittatur”.

²⁶⁹ Altero nihil habente.

²⁷⁰ Scipio in senatu dixit neminem sibi mitti placere, quia alter nihil haberet, alteri nihil esset satis.

²⁷¹ α) Neutrum consulum miserunt bellum gestum adversus Viriathum. β) Neutrum consulum miserunt ut bellum gereret adversus Viriathum. γ) Neutrum consulum miserunt qui bellum gereret adversus Viriathum. δ) Neutrum consulum miserunt ad bellum gerendum adversus Viriathum. ε) Neutrum consulum miserunt belli gerendi causa adversus Viriathum.

2. Ερωτήσεις-ασκήσεις κλειστού (αντικειμενικού) τύπου

I. Ασκήσεις συμπλήρωσης κενών

1. Να συμπληρώσετε τα υπόλοιπα πρόσωπα:

α' εν.			
β' εν.			
γ' εν.	<i>mitteretur</i>		<i>dissensit</i>
α' πληθ.			
β' πληθ.			
γ' πληθ.		<i>contenderent</i>	

2. Να τοποθετήσετε τους παρακάτω τύπους στον πίνακα και να συμπληρώσετε τον αντίστοιχο τύπο στους άλλους χρόνους της ίδιας φωνής: *obtinuit, iudicabat, dissensit*.

Ενεστώτας			
Παρατατικός			
Μέλλοντας			
Παρακείμεμ.			
Υπερσυντ.			
Συντελ. μέλ.			

3. Να τοποθετήσετε τα παρακάτω ουσιαστικά στον πίνακα που ακολουθεί και να τα μεταφέρετε στον αντίθετο αριθμό: *magistram, imperii, consules, senatu, provinciam, patres, dissensio.*

Α΄ κλίση	Αντίθ. αριθμός	Β΄ κλίση	Αντίθ. αριθμός	Γ΄ κλίση	Αντίθ. αριθμός	Δ΄ κλίση	Αντίθ. αριθμός

4. Να συμπληρώσετε τις πτώσεις που λείπουν:

ονομ. ενικού	αιτιατική ενικού	αφαιρετ. ενικού	δοτική πληθ.	αιτιατική πληθ.	αφαιρετ. πληθ
	<i>nihil</i>				
		<i>qua</i>			
<i>uter</i>					
					<i>aliis</i>
<i>solus</i>					
		<i>toto</i>			
	<i>neutrum</i>				
<i>alter</i>					
		<i>ulla</i>			
<i>neuter</i>					

5. Να συμπληρώσετε τα παραθετικά των επιρρημάτων:

Θετικός	Συγκριτικός	Υπερθετικός
<i>graviter</i>		
<i>satis</i>		
<i>aeque</i>		

II. Άσκηση κατάταξης

Να εντάξετε τις παρακάτω λέξεις στον πίνακα που ακολουθεί: *cum, et, in, uter, adversus, inter, pro, aliis, cum, quia, satis, nam, aequae, malam, inopiam, atque, sine, ulla, ut.*

ουσιαστικό	επίθετο	αντ. επίθ.	επίρρημα	πρόθεση	σύνδεσμος

3. Συνδυασμός ασκήσεων ανοικτού και κλειστού τύπου

1. Να συμπληρώσετε τα κενά με το αντωνυμικό επίθετο *alter* ή το *alius* στον σωστό τύπο και να δικαιολογήσετε την επιλογή σας:²⁷²
 - α) *Consules, ne* *nocueritis.*
 - β) *amate.*
 - γ) *Quia de futuris rebus nihil certum est,* *sentiant.*
 - δ) *Duo fratres mei de itinere suo non eadem sentiebant:* *lutetiam,* *Athenas ire volebat.*
 - ε) *Ex duobus amicis meis* *numquam credi.*
 - στ) *Ex omnibus rebus quas apud philosophos discimus* *certas,* *incertas putamus.*
 - ζ) *Pater liberos suos spectat:* *scribere incipit,* *res in libro scriptas discit,* *nihil agit.*
 - η) *De anima* *credunt:* *nulam esse animam,* *esse animam, sed eam cum corpore perire,* *eam corpori superesse putant.*

²⁷² α) alter, alteri β) alii, alios γ) alii, alia δ) alter, alter ε) alteri στ) alias, alias ζ) alius, alius, alius η) alii, alia, alii, alii, alii θ) alii, aliis ι) alter, alterius ια) alteri, alteri ιβ) aliud, ιγ) altera ιδ) alter, alter ιε) alii, alii, alii.

- θ) *Hostes, postquam victi sunt, viis fugerunt.*
 ι) *Tibi sunt duo servi: vitia²⁷³ semper reprehendit²⁷⁴.*
 ια) *laborare voluerunt, noluerunt.*
 ιβ) *Da mihi librum.*
 ιγ) *Mihi sunt duae domus quarum veterrima est.*
 ιδ) *Consulum Romam rediit, ad Capuam mansit.*
 ιε) *armis gloriam, labore pecuniam, sapientia otium²⁷⁵ quaerunt.*
2. Αφού συμπληρώσετε το σωστό τύπο των λέξεων που σας δίνονται στην παρένθεση, να μεταφράσετε τις προτάσεις:
- α) *Hostes ad portas sunt. Quo periculo instante moenia, lex, ius, sed virtus vestra vobis salutem dabit.* (nullus, nullus, nullus)
 β) *Cur, puella, te amicitiam querere et vitam acturam esse dicis?* (nemo, totus, solus)
 γ) *mihi auxilium ferente, quid facerem?* (nemo)
 δ) *Tibi donum dabo.* (solus)
 ε) *E exercitu me superfuisse²⁷⁶ tunc intellexi.* (totus, solus)
 στ) *Tum in urbe timor pectora omnium premit.* (totus)
 ζ) *Caesar res multas in civitate Romana fecit.* (solus)
 θ) *Fratri tuo duae filiae sunt: una pulchra, bona est.* (alter)
 ι) *Imperator legionem in proelio misit.* (alter)

²⁷³ vitium, -i = κακία, πονηρία, σφάλμα, ελάττωμα

²⁷⁴ reprehendo, -ndi, -nsum, -ere, 3 = κατηγορώ

²⁷⁵ otium, -ii = ησυχία

²⁷⁶ supersum, -fui, -esse = επιζώ